NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 22. januaria 1853. *List 7.*

Mlada Bréda.

(Dalje.)

Ko je mati balo nakladala,
Nakladala, v skrinjo jo spravljala,
So žé turški svatje prijaháli,
In raz kônja na tla poskakáli.
Mat' jih je za mizo posadíla,
Jih gostíla, dôbro napojíla.
Svatje so si jéli napiváti,
Jéli so po Brédi vpraševati.

Urno mati po njo je poslala,
Hud'mu Turku jo je pripeljala.
Gôr za mizo so jo posadíli,
Ž njo za mizo drago vince píli.

Mladiga še pripeljájo kônja,
Ki je urn, ko verh gorá postonja,
Na-nj mi mlado Brédo posadíjo,
In po ravnim polji proč zderčíjo,
De se déla gosta mi meglíca,
Oj, meglíca, turških konj sapíca.
V díru se mi Brédin konj spotakne,
Se spotakne, se mu sêdlo zmakne.
V sêdlu je bodalo skrito bilo,
Brédi se je v serce zasadilo!

Mladi žénin berz'ga kônja vstavi,
Kônja vstavi, svôjim svatam pravi:
»To m' je huda mati naredíla!
Osem žén mi je že pomoríla!
Še devéto mi vmoriti hoče,
Brez katére ni živét' mogoče!«

Mladi žénin dalje beseduje,
Svôj'mu mal'mu hlapcu ukazuje:
»Kaj ti pravim, urni hlapec mali,
Sêdlice popravi Brédi zali«.

Hlapec začne se izgovarjati,
Žéninu se začne ustavljati:
»Kdor imel bo Brédo drev in dávi —
Naj ji tudi sêdlice poprávi«.

Mlada Bréda kliče žén'na k sébi —
»Kaj jaz pravim, mili žénin, tébi:
Híti skrinjo písano odpréti,
Híti pečo šlarasto 'z njé vzéti!
Ž njo si bodem rano zavezála.«
Beseduje še mi Bréda zála:
»Pôvej meni, žénin serca môj'ga,
Je li dêleč še do grada tvôj'ga?«

»Molči, molči môja draga Bréda!
Sej žé nama grad na proti gléda,
Sej se vidi strešíca žé zlata,
Sej se vid'jo žé sreberne vrata«.
Še čez ravno polje v dir derčíjo,
Kakor v zraku tičice letíjo,
De se déla gosta mi meglíca,
Oj, meglica, turških kónj sapíca.

Ko so v béli grad mi prijaháli,
In raz kônja na tla poskakáli,

Breda.

(Fortsetzung.)

Rüstet Mütterlein die Brautaussteuer,
Rüstet sie, senkt sie zur Truhe theuer,
Da heran die Türkenreiter dringen,
Von den Pferden auf den Boden springen.
Mütterlein hat an den Tisch gesetzt sie,
Gut bewirthet, gut mit Wein geletzt sie;
Wollt' ein Trinkspruch ihnen jetzt behagen,
Hoben an um Breda jetzt zu fragen.

Eilte Mütterlein um sie zu senden,
Sie dem bösen Türken zu verpfänden.
Liessen drauf am Tisch sie sitzen oben
Und mit ihnen theure Weine proben.

Führten ihr ein Rösslein vor, ein junges,
Wie der Bergesadler flinken Schwunges,
D'rauf sie jetzt die junge Breda setzen;
Sprengen durch das Thalgefild in Sätzen,
Dass empor die dichten Nebel rauchen;
Nebel von der Türkenrosse Hauchen!
Breda's Rösslein strauchelt jetzt im Reiten,
Da begann ihr Sattel abzugleiten;
In dem Sattel lag ein Dolch verschlungen,
Ist empor in Breda's Herz gesprungen.

Hält der Freier an mit seinem Rosse,
Hält nun an und spricht zum Hochzeittrosse:
»Böse Mutter hat mir dies entboten!
Sandte mir acht Bräute zu den Todten,
Will den Tod auch noch der neunten geben,
Ohne die ich nicht vermag zu leben!«

Spricht der junge Bräutigam dann weiter,
Winkt dem kleinen Knecht, der sein Begleiter:
»Kleiner, flinker Knecht, was ich dir sage,
Breda's Sattel richt' in rechte Lage«.

Manchen Vorwand will der Knecht erheben,
Will dem Bräutigam schier widerstreben:
»Wer sie hat am Abend und am Morgen
Mag auch jetzt für ihren Sattel sorgen«.

Schöne Breda ruft zu sich den Freier:
»Lass dir sagen, du mein lieber Freier,
Oeffne schnell mir die bemalte Truhe,
Nimm das Schleiertuch aus seiner Ruhe,
Mir die Herzenswunden zu verbinden!«
Dieses Wort noch kann Jung' Breda finden:
»Sage mir du lieber Herzgenosse,
Ist es weit noch bis zu deinem Schlosse?«

»Stille, theure Breda, wolle schweigen,
Sieh das Schloss uns dort entgegen steigen,
Man erblickt sein gold'nes Dach schon dorten,
Man erblickt schon seine Silberpforten«.
Flinken Rittes durch das Thal si fliegen,
Wie in Lüften sich die Vöglein wiegen,
Dass empor die dichten Nebel rauchen,
Nebel von der Türkenrosse Hauchen!

Als zum weissen Schloss die Reiter drangen,
Von den Pferden auf den Boden sprangen,

Jih je taša v dvoru pričakvala,
Mlado Brédo je ogovarjala:
»Kar po zémlji léze ino gréde,
Od lepôte tvôje pravit' véde;
Vonder nisi tak cveteč'ga líca,
Kakor gré od tebe govorica«.
(Konec sledí.)

Harrt die Schwieger schon im Hofraum drinnen,
Zu Jung' Breda thät sie so beginnen:
»Was da steht und geht in Erdenhagen
Weiss von deiner Schönheit was zu sagen;
Blühst doch nicht so hold von Angesichte,
Wie von dir erzählen die Berichte«.
(Schluss folgt.)

Gospodarske reči.

(*Lahka in gotova pomoč zoper trút telečnika*). Kadar krava verže, se večkrat primeri, da telečnik ali maternica vùn pade, kar Slovenci trut imenujemo (Gebärmuttervorfall). Vkljub vsiga umivanja z mlačno vodo in druzih pomočkov je dostikrat sila težavno, telečnik nazaj spraviti, če oteče po kervinim navalu in se vname; — če smo ga tudi nazaj spravili, pade rad vnovič vùn. Mnoge skušnje pa so poterdile tale pomoček: Od predpadeniga telečnika se narpoprej čisto loči iztreba (Nachgeburt), če se že ni sama ločila; potem se očisti v mlačni vodi, in za tem se položí v škaf z mlačno vodo, v kteri se je bilo pol libre (½ funta) drobno zmletiga siroviga galuna (rohen Alaun) stopilo; v ti galunovi vodi se koplje telečnik, kteri se s svojimi gobami vred po ti kopvi že večidel v četert ure in še poprej tako skerči, da skor sam smukne noter, in tudi več vùn ne pade; o dveh dneh je krava večidel popolnoma zdrava. — Na to vižo ozdravljane krave so se kmalo spet vbrejile in so srečno storile.

Naj bi se ta pomoček povsod poskusil namest vsih druzih, ki toliko ne pomagajo, kakor galunova voda!

(*Če je skorja na sadnim drevju tako zlo poškodovana*), da žuga drevo pod zlo iti, svetje „Moskvaški vertnarski časnik“, naj se namaže s salam (prešičjo mastjo); s salam namazanimu drevesu zrase spet kmalo nova skorja.

Murbino drevje po natičih (mladikah) množiti.

(Nove skušnje H. Köhler-a, vertnarja Ogersko-Altenburške kmetijske učilnice.
(Konec.)

Poskusil sim — pravi g. Köhler dalje — tudi murbine veje s perjem obrašene saditi, na prav preprosto vižo takole:

Poleti sim po 4 do 5 pavcov dolge veje na njih začetku odrezal in v merzle gnojne grede (Mistbeete) vtaknul. Nar bolji čas zato je kmalo po sv. Petru in Paulu (konec junia ali v začetku julia); perje se pustí natičem, in le konec vejice, če je preslab, premehák, se enmalo okrajša. Tako pripravljeni natiči se vtaknejo 1 pavec globoko in navpik v gnojne grede, ki so v senci in ki so poverh za pol pavca z drobnim vodnim peskam posute; večkrat se morajo te grede z vodo škropiti, da natiči dobijo potrebne vlažnosti.

Al bi se dalo na to vižo tudi sadno drevje množiti, morajo prihodnje skušnje dokazati. Naj bi pridni sadjorejci začeli to reč skerbno poskuševati in naznanovati, kar jih bojo skušnje učile.

Zdaj pa še nekaj.

Češplje, slive in višnje se dajo lahko in gotovo po koreninnih razcepih (Wurzelstücke) izrediti ali množiti. To množenje zasluži, da se ga sadjorejci toliko bolj poprimejo, ker iz sémena nam to drevje zlo nerado izrase in ker ravno te sadúnosnice zaslužijo, da si jih obilniši zasadimo.

Dela se pa to takole:

Za dober perst debele korenine se razcepijo v 3 do 4 pavce dolge kose, in po strani vtaknejo na senčnate grede v rahlo zemljo poversti tako, da je zgornja odreza (obere Schnittfläche) še za pol pavca z zemljo pokrita. Gredam se mora pridno prilivati, in da so vedno srednjo mero vlažne, naj se pokrijejo z maham ali slamo, ki jih varje, da se prehitro ne osušé.

Deblica, ki si jih na to vižo izredimo, se cepijo, kakor drugi cepljenci, — pa tudi brez cepljenja žlahno sadje rodijo, če izvirajo iz tacih plemen, ki žlahnost ohranijo v koreninah (wurželecht).

Znamnja dobriga in slabiga gradiva.

(Dalje.)

II. Kamnje.

Izmed kamnja so za stavitev naj važniši sledeče plemena:

1. Jederčnik ali granit je najterdniši kamen, za močno in temeljno zidovje posebno prikladen. Obdelovati se pa teško dá.

2. Odlomljeno ali neotesano kamnje (Bruchsteine). Če je blizo zadobiti, torej prevožnina ne draga, je dober kup stavivo. Ž njim se da močno in terpežno zidovje napraviti. Posebno je vgodno za podlago in kleti.

Stene iz taciga kamnja so pa navadno merzle, ker gorkoto hitro skozi pusté; tudi so rade mokre, ker mokrine spod zraka pijó. Torej se ravno odlomljeno kamnje ne smé koj porabiti, ampak naj leží eno zimo vetriju izpostavljeno.

Skrile ali tako imenovani štirivoglati kamni se pa rabijo deloma za redne zidove, deloma če so predolgasti, u zavezo hišnih voglov, za stebre in obrobe. Tudi so prikladni za razne oboke, posebno pri mostovih, kjer imajo mnogoterniga stresa preterpeti.

3. Apnjenik, posebno če je jederčast, ne razpade tako lahko, pije malo vode, torej je prav dober za stavbe pri vodah. Najterdniši apnjenik je rudečkasto-rumene barve; za njim pride svinkljati ali sivi.

4. Peskovnjak ali pešén kamen. Če je jederčast, je dober za vsako rabo pri zidanju. Ker se da lahko obdelovati, je za verije in ograde prikladen. Pešéniga kamna je mnogo verst. Rudeči kremenitni peskovnjak se u skrile obdeluje, pa pod milim nebam ne terpí dolgo, ker mokrino pije. — Ilovnat peskovnjak zoperstane krepko ognju, naredí pa mokro zidovje, ker tudi veliko mokrine na se vleče. — Apnòviti peskovnjak ne razpade tako lahko, ter se zmirej bolj osuší in otverdí. Torej ga zidarji visoko čislajo; samo vročine ognja ne more prenesti, tedaj se ne smé za ognjiša, pečí, ognjopaži itd. vzeti.

Sploh se mora pešéno kamnje nekoliko časa ležati pustiti, preden se vzida, da se skusi po mrazu in vročini. Tudi je treba za take kraje zidovja, ki posebne terdnosti potrebujejo, naj terdniši peskovnjake izbrati, in jih, kolikor gré, ob-

zorno (horizontal) položiti, kakor peskovnjak navadno tudi u zemlji leží.

5. Glinasta pléna (Thonschiefer) je nar slabiši gradivo, ker lahko razpade, tudi od velike teže se razdrobí. Sinja pléna je pa dobra za pokrivanje. (Dalje sledí.)

Vísoki namen poljodelstva.

(Dalje.)

Kdor je o pervim času iz svoje domovíne šel, da bi se vselil v kakošnim posebnim kraju zemlje, ki se je, kakor se po pravíci verjeti smé, pri vednim vmikovanju morja o ravno tistim času, ko so se ljudjé in živali množili, tudi na vsih straneh množila, širila in sušila, — kdor si je na vedno veči zemlji, kjerkoli si bodi, lastno prebivališče sozidati in vse svoje potrebe okrog sebe imeti hotel: je brez dvoma njih snovo, sémena, od kterih so njegovi starši in dedje živež dobivali, korenine, sadje, drevje, živali, orodje, znajdbe in šege svoje domovíne seboj vzel, in po novi do takrat še neobdelani okrajni zemlje razširil.

Kmalo so zapazili, da vreme ni povsod enako vgodno, ne enako stanovitno. Kmalo so prišli v take kraje, kjer rastljíne le enkrat v letu cvetó, kjer mnoge zelišča vsako leto umerjejo, kjer mnoge komaj nekoliko let preživé. Kmalo so vidili velik razloček med poletjem in zimo; pomanjkanje pozimi je ljudí sililo, si zaklade nabirati; pazili so na mesce, o kterih narava svoje doneske sama ponuja; ptiči, skrički, bčele so jim zgled bile, in učili so se od njih, pametni, hranilni, previdni biti; prizadevali so si tedaj, take poljske pridelke, ki se v majhnim prostoru, brez veliciga truda, več let bolj dobro in stanovitno ohraniti dajo ko drugi, jako množiti. Ko je breber pred njih očmí hišico umetno napravljal; ko so merčesi svoje tkanje pred-nje vésili, ko so školjke z razpetimi jadri pred njimi plavale; ko so bčele in mravlinci poleg njih v občnosti živeli, in se samoblastno vladali — bi bil mar človek sam večno dremati mogel? Brodništvo, kupčija, umetnost, obdelovanje, pridobivanje izvira iz človeške narave.

Ravno tako je bila obleka človeku potrebna. Človek potrebuje tudi v nartoplejših krajih odeje saj ponoči. V tacih krajih so nočí toliko merzlejši, kolikor so dnevi toplejši. Človeške detica se ne rodé z obleko kakor kozé in zajci. Modrost in dobrota Stvarnika, ki je človeka namenila, da naj v društvu živí, je hotla po revnih, pomoči potrebnih okoljšinah, v kterih vsak otrok na svet pride, zveze društva, ljubezni, vzajemne pripomoči napraviti, in mladimu človeku v društvu z njegovimi starši dati izobraženost in omiko — narveči dedšino, ki jo človek zadobiti more. Veči del mladih žival in ptičev v gojzdu zbeží kmalo svojim staršem. Kakor hitro se sami rediti zamorejo, jim postrežbe in pitanja več treba ni. Umetnosti, urnosti in pripravnosti so jim prirojene kakor starim. Poduka jim ni treba, starši ga ne morejo dati, in mlajši ne prejeti. Le slab človek potrebuje kakor slak in beršlen, krepke palice, da se ž njo povzdigne in na-njo opira. (Konec sledí).

Slovanski popotnik.

* V Zagrebu je dr. Ludevik Gaj osnoval novo bukvarnico pod naslovom „narodna knjigarnica“. Čeravno se bojo o ti knjigarnici dobivale knjige in vsi v knjigoteržtvo spadajoči predmeti vsih jezikov in po stalni ceni, kakor se dobivajo na mestu svojega izvíra, bo po oglasu gosp. vlastnika vendar imela narodna jugoslavenska književnost pervo in osobito mesto. Tudi obljubi gosp. vlastnik „ako dobrotnost občinstva i prijaznost okolnosti narodni knjigarnici pomočno desnico podá“, podpirati pisatelje znanstvenih in ljudskih knjig zastran prejemanja, tiskanja in razprodaje njihovih del pod pristojnimi pogodbami, kar mu bo toliko lože, ker ima véliko in dobro vredjeno tiskarnico. — Početje je na vsako stran hvale vredno; saj je živa potreba, da se jugoslavenski književnosti milejši pod pazdiho seže. Mi govorimo tù tudi iz slovenskega ozira. S slovenskimi knjigami se še nihče ni obogatil, ker število slovenskih bravcov ni tolikšno, da bi se na svitlo danih knjig po tisuč in tisuč iztisov prodalo, kar edíno splača stroške, ako je pri enem iztisu tudi celò malo dobička. Ako pa ubogi slovenski pisatelj svojih knjig še po 20 odstotkov knjigoteržcu v poverništvo (komision) spečati ne more (experientia docet), kako če priti „na travo zeleno!“ Nadjamo se, da bo nova narodna knjigarnica kolikor moč podpiratelca narodnega slovstva tudi iz materialnega obzira.

* V Lvovu izhaja časopis „Przyjaciel domowy“ (prijatel domovíne), kterega obsežek so razun druzih podučnih in kratkočasnih rečí posebno gospodarske ali kmetijske za ljudstvo spisane; vrednik mu je gosp. Hipolit Stupnicki; izhaja po pôli v tednu; cena mu je po pošti 5 fl.

* Ravno je prišla česka knjiga na svitlo pod naslovom: „Zaklady zeměznalstvi čili geognozie“ (Zakladi zemljoznanstva ali geognozie). Izdana je po naredbi ministerstva kmetijstva in gorništva, da bi se rabila v šolah gorniških. Prestavil jo je iz nemškega g. Krejči.

* 6. dan t. m. je bil zbor društva za povestnico jugoslavensko in starine, v kterem se je najpopred prebral dopis visoke banske vlade, v kterem se društvu izročí nabrani znesek za spominek na grobniškem polju. Nabranih je do zdaj 314 for. 42 kr. Potem se je govorilo o statistiško-topografiških tablah, ktere je visoka banska vlada izročila društvu, da naj jih izda. Gospod predsednik naznani, da je gosp. Kočančič obširno odgovoril na vprašanja društvena v slovenskem jeziku. Ti odgovor je bil sprejet z veliko radostjo in odločeno je bilo, da se v 3. knjigi „arkiva“ natisne. Gospod Sabljar je naznanil znaminive izvestja v svojem potovanju na Primorskem, po otocih jadranskega morja in Dalmacii.

* V Terstu je prišel na svitlo ilirski „Pismovnik“ ali napeljevanje k pismenosti od Iliaševića, profesora bogoslovstva v Zagrebu.

* V Zagrebu se tiska delo „Hekuba“ od Vetranića-Čavčića.

* 4. zvezek časopisa českeho muzeum za leto 1852 se je začel te dní izdajati.

* Detovodni česki časopis „Škola“ bo letos izhajal v petpôlnih dvomesečnih zvezkih. Velja s pošto vred na celo leto 3 fl.

* V Pragi se bodo izdale vse igre Shakespearove v českej prestavi. Dvanajst njih je že prestavljenih, največ od g. Douchy, Kolára in Malita.

* Prof. Hanuš je že izročil matici česki dodatek k „Mudroslovi“ naroda slovanskega v prislovih.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Prage 16. jan. Žitni kamen (Zeilithoid, Bierstein) se imenuje novo iznajdena stvar, iz ktere, kakor so „Novíce“ že omenile, se dela ól (pivo). Nečem tukaj govoriti o novi znajdbi iz ozíra narodnega gospodarstva, ker prihodnost naj jasneje dokaže vrednost njeno; le samo kratko omeniti mislim, kdo je iznajdel žitni kamen, in iz česa se naredí. Kakor je znano o kuhi piva, se žito namoči, razprostiri da klije;

s tem se naredí kvasec (diastase), kteri močič u sladkor (cuker) promení. Dalje se suší, razmelje, in s toplo vodo 35 do 40° C. meša (einmaischen), s tem se naredí mladinka (Bierwürze), ktera se kuha in hmelj se zdej pridava. In iz te tekočine se imenovani kamen po kapljah nareduje. Torej se mora žitni kamen u vodi razteči in drožje se pridjati, da redno kvasí, ker tudi kuhana mladinka se ohladiti in kvasiti mora. Žitnega kamna se dela več baž, to je, močnejši (porter) in slabši, za različno kvašenje zgornje in dolnje in tudi s kvasnicami združeno. Ako se na en del kamna pridá kakih 8 delov, se dobí navadni ól. Gosp. prof. Balling v Pragi je že davno učil, kar je zdaj na Moravi, gosp. Rič, oskerbnik grajšine, na novo znajdel, fabriko naredil in privilegij dobil. Akoravno zdej žitni kamen ne bo še premagal, bo vender toplejšim krajem, kjer se navadni ól delj časa ohraniti ne da, dosti pomagano.

Iz Tersta še vedno ne zvémo vesele novíce, ktere tako željno in iskreno pričakujemo, da bi se bil naš Koseski že ozdravil. Po pismu od 14. t. m. še celò nič ne more iz postelje; vendar pravijo zdravniki, da se je zdravje na bolje obernilo. Bog daj! da bi kmalo popolnoma bilo.

Iz Zgoničke srenje na Krasu. Od več straní so nam „Novíce“ že kakošno posebno novico od letošnje gorke zime naznanile in povedale od več krajev po Slovenskim, da cvetó spomladanske (vigredske) rožice in se najdejo celò zrele jagode (smukovce). Al v naši srenji v Zgonički vasi se je pred malo časam na nekim sadnim vertu ne samo lepo cveteče hruševo drevo (zimnica) zapazilo, temuč — čujte čudovito novíco! — mesca sredozimnika kinča zgorej imenovano drevó lep žlahten sad, debelosti debeliga kostanja. Kaj taciga še nismo iz slovenskih krajev brali. [—]

Iz Logatca. Železnica od Logatca do Ivanjega Sela z 8 čuvajnicami vred, ki bojo na ti poti, se bo začela berž o spomladi delati; stroški podzidanja so prevdarjeni blizo na 560.000 fl.

Iz Ljubljane. Predivnica gosp. W. in D. Molina v Ljubljani, ki je pred nekimi tedni delati nehala, dela spet; blizo 400 oséb živí od imenovane fabrike, ki so svoj kruh zgubili, ko se je unidan ustavila; sedaj ga spet imajo.

Novičar iz mnogih krajev.

Po nar višjem sklepu od 17. t. m. ima c. k. ministerstvo kmetijstva in rudarstva jenjati in opravila njegova deloma (kmetijske in gojzdnarske rečí) c. k. ministerstvo notranjih oprav, deloma (rudnarstvo) pa c. k. ministerstvo denarstva prevzeti. Bivšemu gosp. ministru žl. Thinnfeldu je svetli cesar pri odstopu očitno zahvalo za marljivost v službi njegovi izrekel in mu c. k. red železne krone perve verste podeliti blagovolil. — Velike zasluge za Austrio poslaviti, je svetli cesar ukazal, naj se rajnemu slavnemu vojskovodu nadvojvodu Karl-nu (nadstricu cesarja) postavi na Dunaji veličansk spominek iz brona; podnožje naj bo 24 čevljev visoko, podoba (kip) rajnega nadvojvoda pa na konju 19 do 20 čevljev. Delo je izročeno kipotvórcu Fernkern-u, in ima zgotovljeno biti do leta 1858. — Truplo 13. t. m. v Botzen-u umerlega g. nadvojvoda Rainer-a bojo pripeljali na Dunaj v pokopališče cesarske rodovine h kapucinarjem. Rajni je zapustil udovo in 5 otrók, 4 sine nadvojvode in eno hčer, ki je omožena z kraljem Sardinskim; žalna obleka je vsi cesarski rodovíni za 6 tednov predpisana. — Svetli cesar je določil osnovo politično-sodniških vradnij na Ogerskem; na čêlu vsih vradnij stojí cesarsko namestništvo, kakor v druzih deželah, ktero je pa v 5 oddelkov razdeljeno; predstojnik vsacega oddelka se imenuje deželniga poglavarja namestnik. — „Oest. Cor.“ naznani, da vès denar v papirju našega cesarstva znese sedaj 350 milionov goldinarjev, in scer ga je za 155 mil. cesarskega, za 195 milionov pa banknega; v začetku lanskega leta ga je še bilo za 382 mil., tedaj se ga je pomanjšalo dosihmal že za 32 mil., ki so bili poplačani iz najetega posojila in potem sožgani; v ti meri se bo tudi naprej pomanjševal papirnati denar. — Železnice cesarske so zadnji mesec donesle 830.639 fl. od 160.168 prepeljanih ljudí in od 1,920.841 centov prepeljanega blaga. — Po „Praž. nov.“ se bojo somnji po celem cesarstvu na novo osnovali; pri ti prenaredbi ne misli nek vlada mestom, tergom in vasém sedaj navadnih somnjev vzeti, vendar pa posebno tistim krajem somnje dovoliti, ki ležé blizo železnice, ki so tedaj za nje nar bolj pripravni. — Sliši se, da postava za kmetijstvo sila važna, ki zadeva servitute ali službine pravíce, ima priti kmalo na dan, ker so nasveti, ki jih je c. k. ministerstvo od deželnih komisij, ki so postavljene za oprostenje zemljiš, zvediti hotlo, že vsi ministerstvu predpoloženi. — Razglas zastran stanovitne razstave mnogoverstnega austrianskega blaga v Terstu se smé vsak dan pričakovati. — Zavolj vedno silniših roparstev v vojvodini serbski in temeškem banatu so tudi tukaj ojstre kazni iznovega oklicane. — Iz Černogore se ni te dní nič novega zvedilo; „Srb. dnevniku“ se scer iz Beligrada piše, da so Černogorci Osmana Pašata nabili in Skadar vzeli, al od nobene druge straní se dosihmal to še ni poterdilo; v „Terž. čas.“ se iz Kotra piše, da se je v Velemu, 6 ur od Černogorske meje, 8 tabrov (batalionov) turških vojakov iz Bosne snidilo, ki so ondi šotore napravili, h kterim vsak dan še veči armada pritiska. Na povelje Omer Pašata morajo razun Turkov tudi vsi ondašnji kristiani v vojsko iti, ki pa ne grejo radi. Tud Turki pravijo: „Čmu se bom bíl, če moram kakor nevernik danak (davke) plačevati; naj se nam odpustí danak in šli bomo v vojsko kakor naši očetje za boga in vero Muhamedovo“. Turk namreč misli, da njegova vera je prava, zato v svoji aboti imenuje vsacega druzega — nevernika, psa! Po „öst. Cor.“ je kupil Omer Paša v Skadru 120 s srebrom okovanih pištol, ki jih hoče darovati tistim kristianskim glavarjem, ki se ne bojo zoper njega vzdignili. — Te dní so zasačili v Parizu 2 človeka, od kterih se sumi, da sta hotla Napoleona vstreliti. — 12. t. m. je bil tako krasen plés v hiši Napoleona, da že dolgo kaj tacega ne pomnijo. 2500 oseb je bilo povabljenih; Napoleon je plesal v kratkih hlačah in svilnih nogovícah, in ker nogovičarji mislijo, da namest dolzih hlač se bojo prihodnjič kratke z nogovicami nosile in oni več zaslužka imeli, so mu poklonili zahvalno pismo za to.

Ponovljena prošnja.

Lani je vodstvo živinozdravnišnice Ljubljanske prosilo: naj bi se ji pošiljale vsaktere živinske bolestne rečí in spake, ktere se pri zakljani ali cerknjeni živini po deželi večkrat najdejo, scer nobenega prída za šolo pa veliko vrednost imajo.

Letos ponovimo še enkrat to prošnjo, in ob enem naznanimo, da nam je pridni Janez Ložar iz Tersina, ki je bil pred 2 letama eden nar boljših učencov v živinozdravniški šoli, čudovito kepo meze poslal, ki jo je po srečni operacii poldrugo leto stari kobilici Antona Šendarja v Stobi izrezal, in tako živino otél. Ložarju se zahvalimo lepo za poslano reč in prosimo še drugikrat kaj poslati. Vodstvo živinozdravšnice.

Pogovori vredništva.

J. L. v T.: Svesti si zamorete biti, da „Novice“ naznanijo vsako postavo, ki pride na dan, kakoršnega koli zapopadka, če je važna za občinstvo.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*